

Nyolcvanezer csavargó gyermek Budapesten

Beszélgetés dr. Kun Béla igazságügyi államtitkárral a gyermekvédelem újjászervezéséről, az állam és a társadalom feladatairól

(A Világ tudósítójától.) A munkanélküliséggel járó nagy nyomor és drágaság meghozták már a gyümölcsöt: a züllés lejtőjére jutott gyermekek sűrű dandárját. A pályaudvarokat, forgalmasabb utvonalakát és tereket ezrével lepik el a fiatalok, akik mindenkitől, apától, anyától, államtól és társadalomtól elhagyatva, bolyonganak ebben a városrengetegben és szaporítják a bűnözők számát. És nincs gyermekvédelem. A világháború fergetege elsöpörte gyermekvédelmi intézményeinket és most azon a ponton állunk, hogy újra kell kezdenünk az újjáépítés súlyos és évtizedeket igénylő munkáját. Kétségtelen, hogy a magyar állam és társadalom a gyermekvédelem terén az utóbbi évtizedben nagy lépéssel haladt előre és nagyszerűen berendezett gyermekjóléti és javítóintézetek felett rendelkezünk. Mindez a múlté. Az állam szinte tehetetlenül áll most a fiatalok züllesének árjával szemben, mert hiányzik a *végrehajtás eszközei*, amelyeknek alkalmazásával az önhibájukon kívül lejtőre jutott gyermekeket eddig még meg tudták menteni a társadalom számára. Hozzávetőleges becslés szerint *együtt Budapesten nyolcvanezer gyermek csavargó*. A szegény munkásnép gyermekeinek hadát most azonban a drágasággal küzdő középosztály gyermekei is szaporítják. A szegényes körülmények között élő szülők nem bírják elartani gyermekeiket, az utcára küldik őket és „munkaalakmat” kerestetnek velük.

— Igen, — beszélte e sorok írójának a magyar gyermekvédelem egyik ismert nevű vezetője — a gyerekeket elküldik hazulról, hogy keressenek kenyeret. A gyermek az utcára kerül, koldul, cigarettát árul, vagy pedig a pályaudvarokon csomagokat cipel, közben pedig legtöbbször elzüllik. Ezek a fiatalok végre a bíróság elé jutnak, ott elítélik őket, de az ítéletet nem lehet végrehajtani, mert nincs gyermekjóléti intézmény, ahol a fiatalokat elhelyezhetnénk. A háború során egész csomó jóléti intézmény szűnt meg. Nem működik a Pestalozzi-Otthon, Fröbel Frigyes-Otthon, Mária Mercedes-Otthon, Izraelita Kézműves-Otthon, a Munkát kereső nők otthona, egyszóval azok az intézetek, ahol eddig nagy számban helyezhettünk el fiatalokat. Ugyancsak veszély fenyegeti a Katolikus Patronázt is, amelyet most szintén meg akarnak szüntetni és abból menzát szándékoznak csinálni. Ugy volt, hogy a kenyérmezei táborát gyermekvédelem céljaira átalakítják. Ebből se lesz semmi, mivel tudomásom szerint a kenyérmezei tábor más célt fog szolgálni. Az igazságügyi kormány most azzal a tervvel foglalkozik, hogy a gyermekvédelmi intézményeket központosítja és a Falk Miksa-utcai kaszárnyában helyezik el a Pestvidéki törvényszék keretében működő gyermekbírószéket, a budapesti törvényszéknél levő fiatalok bűnösök bírószékét, a dunai rendőrkapitányság gyermekosztályát, a kriminálpedagógiai intézetet, patronázs-munkaközvetítőt és végül a

budapesti törvényszék keretében most felállított fiatalok elhelyező és tanácsadó irodát.

A gyermekvédelemmel kapcsolatban természetesen temérdek kérdés merül fel. A feladat megoldását különösen megnehezítik a mostani viszonyok, mert az állam és társadalom ezirányú akcióképességéből a világháború során sokat veszített.

Munkatársunknak alkalma nyílt hosszabb beszélgetést folytatni dr. Kun Béla igazságügyi államtitkárral, aki a gyermekvédelem megértő barátja és évtizedek óta eredményesen dolgozik a magyar gyermekvédelem fejlesztésén. Dr. Kun államtitkár többek között a következőket mondta:

— Az, hogy a csavargó gyermekek száma az utóbbi időben nagy arányokban emelkedett, a világháború és nyilván a mostani nagy munkanélküliség logikus következménye. A háború alatt sok gyermek vesztette el támaszát, az anya pedig a súlyos viszonyokkal nem tud megküzdeni és a gyermek az utcára kerül. De a munkanélküliség és a drágaság nem csekély mértékben járul ahhoz, hogy a csavargó gyermekek száma ugrásszerűen emelkedik. Ezen a helyzeten hatásosan egyelőre, sajnos, alig tudunk segíteni, mert gyermekjóléti intézményeink súlyos nehézségekkel küzdenek és ami a legfontosabb, a fiatalok bűnösök elhelyezésére nem áll elegendő intézet rendelkezésünkre. Elvégre ne feledjük el, hogy a gyermekvédelem terén Magyarország Európában vezető helyen állott és olyan intézetünk volt, mint a kassai, amely a világkiállításon első díjat nyert és a világ minden tájáról csodájára jártak a szakemberek. Mit mondjak önöknek? Még Japánból is ide jöttek, hogy csodás berendezését tanulmányozzák. Kassát, sajnos, elvesztettük és ezzel együtt elvesztett még husz gyermekjóléti és javító intézet és ma mindössze három intézet (Aszód, Rákospalota és Székesfehérvár) felett rendelkezünk.

— A gyermekvédelem kérdésével természetesen állandóan foglalkozunk, azonban nem tagadható tény, hogy ezirányú munkánkat a politikai válságok megnehezítik. Programot e pillanatban nem is tudnék adni és csak annyit jelezhetek, hogy éppen tegnap beszéltem Huszár Károly közoktatásügyi miniszterrel, aki a gyermekek dolgát a legmesszebbmenő jóindulattal és megértéssel kíséri. Ő mindenhez hozzáfog járulni, ami különösen a fiatalok bűnösök megjavítására vonatkozik és munkánkban készséggel fog támogatni. Az adott helyzetben természetesen a gyermekvédelemnek is új irányt kell szabnunk és éppen ezért támaszkodunk a közoktatásügyi minisztériumra. Nevezetesen az én álláspontom az, hogy a gyermekek bűnözését, preventív intézkedésekkel kell megakadályozni és erre nagyszerű eszköz az iskola. Huszár Károly közoktatásügyi miniszterrel ez ügyben tárgyaltam és ő álláspontomat készséggel honorálta. Mondanom sem kell, hogy mindez nem megy máról holnapra, már azért sem, mivel a program végrehajtásának előfeltétele a politikai viszonyok konszolidációja. Remélem, hogy rövidesen ez is be fog kö-

vetkezni és hozzáfoghatunk a gyermekvédelem új-szervezéséhez. A terv talán három hónap múlva már konkrét formát fog ölteni és hatását érezni fogják.

— A gyermekvédelmet egyébként állami feladatnak tekintem, de mindenesetre szükséges, hogy abban a társadalom is segédkezet nyújtson, különösen most, amikor a bűnöző gyermekek száma rohamosan emelkedik.

Ezeket mondotta dr. Kun Béla igazságügyi államtitkár, aki még megerősítette fentebb említett értesülésünket, mely szerint a hadügyi kormányzat a Falk Miksa-utcai laktanyát a gyermekvédelem rendelkezésére bocsátotta. Az államtitkár ur azonban a kaszárnya átalakítását szükségesnek tartja és ezért nem hiszi, hogy a nevezett bíróságok és intézmények központosítását egy éven belül végrehajthassa.